

KAMU YÖNETİMİNDE SEVGİ VE ADALETİN GEREKLİLİĞİ VE ÖNEMİ

Ahmet Hamdi AYDIN*

Ömer ÇAMUR**

Öz

Sevgi ve adalet kavramları, tarihin her döneminde üzerinde çokça durulan ve ne olduğu tartışılan kavramlardır. Sevgi ve adalet, bireysel anlamda yetkinliğin sağlanmasında ve toplumsal anlamda düzenin tesis edilmesinde önemli işlevleri bulunan temel ahlaki ilkelerdir. Adalet sevginin halifesidir ve toplumsal yaşamda sevgi adaletten önce gelmektedir. Dolayısıyla sevginin bulunduğu bir toplumda adaletle ihtiyaç duyulmamaktadır. Toplumsal hayatta birliğin sağlanmasında oldukça etkili olan sevgi ve adalet kavramları kamu yönetimi için de önemli bir yere sahiptir. Özellikle halkın ihtiyaç duyduğu hizmetlerin sunulması için faaliyet gösteren kamu yönetiminde sevgi ve adaletin varlığı, hem kamu yönetiminin işleyişini hem de vatandaşlarla olan ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle yapılan bu çalışmada, öncelikle “sevgi”, “adalet” ve “kamu yönetimi” kavramları açıklanacak ve çalışmanın devamında kamu yönetiminde sevgi ve adaletin gerekliliği ve önemi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sevgi, adalet, kamu yönetimi.

* Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, ahaydin@ksu.edu.tr

** Öğr. Gör., Bingöl Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, omercamur44@gmail.com

NECESSITY AND IMPORTANCE OF AFFECTION AND JUSTICE IN PUBLIC ADMINISTRATION

Abstract

The concepts of affection and justice are the concepts that have been greatly dealt with throughout the history and discussed as to what they really mean. Affection and justice are basic moral principles that have important functions in achieving competence at personal level and in establishing order at social level. Justice is the caliph of affection and affection comes before justice in social life. Therefore, there is no need for justice in a society where affection prevails. The concepts of affection and justice, which are quite effective in achieving unity in social life, have also an important role in public administration. The presence of affection and justice in public administration, which operates especially for providing the services needed by people, positively affects both the operations of public administration and its relationships with the citizens. In this study, which was performed for this reason, first the concepts of "affection", "justice" and "public administration" will be explained and in the following parts of the study, the necessity and importance of affection and justice in public administration will be discussed.

Keywords: Affection, justice, public administration.

1. GİRİŞ

Sevgi ve adalet kavramları, tarihin ilk çağlarından beri hem bireysel anlamda hem de toplumsal anlamda tartışılan temel kavramlardır. İnsanın içinde bulunduğu duruma göre farklı görünümlere sahip olan sevgi ve adalet kavramlarının bir temele oturtulması oldukça zordur. Her iki kavram da bireysel anlamda kemale ermede ve toplumsal yaşamda düzenin tesis edilmesinde oldukça önemli kavramlardır. Adalet sevginin halifesidir ve sevginin adalet ile birlikte ele alınması, sevginin salt bireysellikten kurtarılıp toplumsal bir düzlemde ele alınmasını sağlamaktadır.

Kamu yönetimi, devletin vatandaşlara hizmet sunma ve ihtiyaçlarını karşılama mekanizmasıdır. Vatandaşlara hizmet sunma hususunda kamu yönetiminin

eğitim ile sağlık gibi pozitif ve güvenlik ile adliye gibi negatif birçok görevi bulunmaktadır. Böylesi geniş ve büyük bir yönetsel ağın başarılı bir şekilde hizmet sunması ve dolayısıyla vatandaşlara verimli olabilmesi için kamu yönetiminin sahip olması gereken birçok unsur bulunmaktadır. Sevgi ve adalet bu unsurların başında gelmektedir. Zira bu kavramlar, en genel hali ile düzenin tesis edilmesi ve yönetimde başarının sağlanabilmesi açısından oldukça etkili kavramlardır. Bu nedenle kamu yönetiminin sevgi ve adalet çerçevesinde değerlendirilmesi veya bu kavramların kamu yönetimi için gerekliliği ve etkisinin belirlenmesi önem arz etmektedir.

Sevgi, özellikle Platon, Aristoteles, Farabi, Nasiruddin Tusi, Kınalızade Ali Çelebi, İbn Haldun ve birçok diğer Eski Yunan ve İslam düşünürü tarafından incelenen ve toplumsal yaşamda insanları bir arada tutan tabii bir bağ olarak değerlendirilen temel kavramlardan biridir. Öyle ki sevginin bulunduğu toplumlarda birliktelik hakim olmakta, adalet kendiliğinden gerçekleşmekte ve düzen sağlanmaktadır. Bu olumlu sonuçlar kamu yönetimi için de var olması gereken önemli unsurlardır. Bu bilgiler ışığında yapılan bu çalışmada öncelikle “sevgi”, “adalet” ve “kamu yönetimi” kavramları ile sevgi-adalet ilişkisi açıklanacak, çalışmanın devamında ise kamu yönetiminde sevgi ve adaletin gerekliliği ve önemi tartışılacaktır.

1.1. Sevgi

Sevgi, oldukça karmaşık bir yapıda bulunan ve birçok türünün var olduğu geniş bir kavramdır (Özen ve Gülaçtı, 2010: 136). Mahiyeti itibarıyla psikolojiden felsefeye, edebiyattan tıpa kadar birçok alanın sahasına giren sevgi, bütün bu ilimler tarafından kendi bakış açıları ile incelenmiş ve tarif edilmeye çalışılmıştır (Kayadibi, 2002: 36). Bu nedenle sevginin ne olduğunun anlaşılabilmesi ve net bir şekilde ortaya konması da oldukça zor olmaktadır.

Sevgi kavramından bahsetmek aslında varlık kavramından bahsetmek demektir. Çünkü ilk çağdan günümüze kadar varlığın somut veya soyut yapısı mutlaka sevgi veya sevgi ile bağlantılı olan kavram çerçevesinde incelenmiş ve sevgi, gücün ve enerjinin en yüksek tezahürlerinden biri olarak kabul edilmiştir (Düzgün, 2011: 6). Sevginin varlık kavramı ile ilişkili bir şekilde anlamlandırılması ilk defa Empedokles'in varlık ile ilgili düşüncelerinde rastlanmaktadır. Empedokles'e göre, evrendeki bütün gelişme, hareket ve birleşme sevgi ve nefret arasındaki ilişkiye bağlıdır. Evrenin temel unsurları olan toprak, hava, su ve ateşi birleştiren temel olgu sevgidir. Bunlar arasındaki uyumun bozulması veya bunların birbirlerinden ayrılmasının temel nedeni ise nefrettir (Gökberg, 1993: 35; Akyol, 2012: 9). Nasiruddin Tusi, sevgiyi bu özelliğinden dolayı, yani varlığın ve varlığa tabi olan nimetlerin sebebi olmasından dolayı, üstünlük ve yüceliğin zirvesinde görmüştür (2016: 258).

Varlığı açıklamak amacıyla kullanılan sevgi, ameli felsefedeki öneminden dolayı bir erdem olarak ayrıca incelenmiştir. Özellikle siyaset/yönetim felsefesi açısından insanların birbirleri ile ilişkilerini anlama hususunda temel bir değer olduğu görülmektedir. İnsanların kendi aralarındaki ilişkilerin sevgi açısından değerlendirilmesi bireysel yaşamdan toplumsal yaşama ve nihayetinde metafizik aleme kadar uzanan geniş bir alanı kapsamaktadır (Akyol, 2012: 10).

Sevgi kavramı yerine, aşk, arkadaşlık, muhabbet, yarenlik, dostluk, arzu, heves, özlem vb. birçok kelime kullanılabilir (Özlem, 2016: 42). Örneğin Platon (2018), sevgi konusunu ele alırken "eros" kavramını, yani aşk kavramını kullanmaktadır. Aristoteles (2017: 155) ise, sevgi kavramını dostluk olarak ele almış ve yaşam için son derece önemli bir kavram olduğunu ifade etmiştir. Birçok kelimenin sevgi yerine kullanılması, sevginin bir kavram olarak çok boyutlu yapısını göstermekte ve insanlar için iyi olan şeylerin sevgi temelinde değerlendirildiği anlamını içermektedir.

Sevgi, kavram olarak birçok anlama gelebilmektedir. Türk Dil Kurumu sevgiyi, “insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu” şeklinde tanımlamıştır (www.tdk.gov.tr, 2018). Sevgi, “canlı ve ruh sahibi olan veya öyle oldukları düşünülen varlıklar arasında birleşme sağlayan, onları birliğe getiren bağ, gönül bağı” şeklindedir (Özlem, 2016: 42). Ragıp el-İsfehani’ye göre sevgi, kişinin iyi olarak gördüğü veya düşündüğü bir şeyi istemesi, sevmesi ya da ondan hoşlanmasıdır (Toksöz, 2016: 3). Gazali’ye göre ise sevgi, “insan tabiatının haz veren şeye duyduğu ilgi” anlamına gelmektedir (Uludağ ve Kutluer, 2005: 389).

Sevgi ilişkisi önkoşulsuz bir ilişkidir. Buna göre sevmeye duyulan tüm durumlar için gerekliliklerin dışında gelişen bir duygudur. Bilinç kendi yapısına uygun veya yatkın olanı çerçeveye alır ve sarar. Sevgi duygusu doğrudan doğruya birolma duygusudur (Timuçin, 2010: 6). Dolayısıyla sevgi, bireyi diğer insanlardan ayıran duvarları yıkarak, insanlar ile birleştiren etkin ve içsel bir güçtür. Sevgi, bireyin ayrı olma ve soyutlanma duygularını yenmesini sağlar. Kişinin kendisi olmasına ve bütünlüğünü yitirmemesine yol açar (Fromm, 1985: 29).

Sevgi insanda var olan bir duygu olmasına rağmen temelde bir eylemdir. Bu hali ile sevgi, bir şeylere kapılmak değil, bir şeylerin içinde olmaktır. En genel hali ile sevginin etken yapısı, sevmenin öncelikle almak değil, vermek olduğu şeklinde tanımlanabilir. Zira sevgi, verildikçe sevgi üreten bir güce dönüşmektedir (Fromm, 1985: 30-33). Yani sevgi, verildikçe veya paylaştıkça daha da çoğalan bir haldir. Sevginin yaşattığı insan ruhu sonsuz doyumlara ulaşabilmekte ve kendinden çıkarak evrensel bir hal almaktadır. Sevgiyi kendi bünyesinde barındıran bir insan bütün doyumlara kavuştuğunu hissetmektedir. Esasen bu hal mutluluğun da ta kendisidir (Topçu, 2015: 82).

Ülken’e göre sevgi ahlaki bir olgudur ve sevginin gerektirdiği ahlak, menfaate ve tatmine köle olmayan, dıştan ya da sıklardan gelen hiçbir emre boyun eğmeyen,

yalnız içten gelen mutlak emirlere, ruhun kudretine bağlı olan ahlaktır. Sevgi, insanlık ahlakıdır (2017: 50). Zira gerçek anlamıyla sevgi, insanlar arasındaki ilişkilerde en kökten ve ödünsüz olanıdır. Bu nedenle yöneldiği bir özneyi ya da nesneyi kendisinin kılmadan, kendi için özel kılmaya yönelir (Timuçin, 2010: 6).

Bütün erdemler, tüm güzellikler ve iyilikler, sevginin hakim olduğu bir ortamda doğar ve gelişir (Akın, 2007: 141). Sevgi, birçok erdemsiz davranışı engelleyen ve birçok erdemli davranışın da ortaya çıkmasını sağlayan en yüksek erdemlerden biridir. Gerçek sevgi, sevilen insanlara karşı sergilenecek bütün kötülükleri de önlemektedir (Yaran, 2010b: 206). Bu nedenle, ancak sevgi halinde insan iyi bir hareketi, korktuğu, neticesinden bir şey umduğu veya övündüğü için değil, işin aslında, sırf bu hareketi sevdiği için yapar. Ve hakiki ahlak fiili de ancak burada gerçekleşir (Ülken, 2017: 264).

Sevgi ahlaki bir ilke olmanın yanı sıra dinlerin de temelinde bulunan en önemli öğelerden biridir. İnsanlar arasında sevgi temelinde ortaya çıkan bir ilişki modeli, dindar bir insanı tanımlayan en yaygın özelliklerdendir. Öyle ki inanan insanın, kendisini yaratana duyduğu sevgi, bireyin tüm alemde bulunan canlı ve cansız varlıklarla sevgi temelinde ilişkiler kurmasını sağlamaktadır. Esasen sevgi, insani bir ihtiyaçtır ve dinler de sevmenin önemine vurgu yaparak, zımnen bu insani ihtiyacı göz önünde bulundurmaktadırlar (Karaca, 2010: 87). Örneğin İslam bilginleri, tüm sevgi türlerinin ortaya çıkışını Allah'a (c.c.) dayandırmışlardır. Toplumsal ilişkilerde istikrarın sürekliliğinin sağlanmasında sevginin etkin olması, kavramın Allah'a (c.c.) dayandırılmasındandır. Bu nedenle İslam felsefesinde sevgi kavramı bireysel bir olgu olmanın ötesinde bir kavram olarak, toplumsal istikrarın sağlanması amacını da taşımaktadır (Düzgün, 2011: 6).

Sevginin birçok türü bulunmaktadır. Lakin temelde sevgi, Tusi'ye göre, doğal sevgi ve iradi sevgi olmak üzere iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Doğal sevgi, annenin yavrusuna duyduğu sevgisi gibidir. Böyle bir sevginin annede

bulunmaması durumunda anne evladını yetiştiremez ve insan türünün kalıcılığı gerçekleşmezdi (2016: 249). Yani doğal sevgi insanın varlığını koruması için gerekli olan ve insan fitratında kendiliğinden var olan bir sevgi türünü ifade etmektedir. Tusi'ye göre iradi sevgi ise lezzet, yarar ve iyilik temelinde ortaya çıkan ilişkilerden kaynaklı bir sevgi türüdür. Lezzete bağlı iradi sevgi, insanlar üzerinde çabuk etki eden ve etkisi de yine çabuk geçen bir sevgi türüdür. Yarara bağlı sevgi, geç oluşan ve erken geçen bir sevgi türüdür. Aslında insanlara yararlı olmak, az bulunan fakat etkisi kısa süren bir sevgi türüdür. İyiliğe dayalı sevgi ise erken oluşan ve geç biten bir sevgi türüdür. Çünkü iyilik yapısı itibariyle insanları kısa sürede etkileyip ayrılığı uzun süreli imkansız kılan bir sevgidir (2016: 249-250).

İbn Miskeveyh'e (2017: 163) göre insanlar eksik yaratılmışlardır ve birbirlerini tamamlamak için birbirleri ile yardımlaşmak zorundadırlar. İnsanların tek tek mükemmelliğe ulaşmaları imkansız olduğu için bir arada yaşamaya ve birbirlerinin ihtiyaçlarını gidermeye muhtaçtırlar. Yani, insanların bir arada yaşamaları ve kaynaşmaları bir zorunluluktur. Bu birliktelik ve kaynaşma sevgi ile mümkün olmaktadır. Zira Farabi'ye (1987: 57) göre şehrin kısımları sevgi ile birleşir ve toplumsal bağ, sevgi ile sağlanır. Aslında bütün varlıklar sevgi ile var olmakta ve ayakta durabilmektedirler. Sevgi her şeye yayılmıştır. Hiçbir varlık, birlik varlığından mahrum olmadığı gibi, eğilim ve sevgiden de soyutlanmış değildir. Varlıklarda bulunan bütün yetkinlikler ve eksiklikler sevgi ile alakalıdır ve ondan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle sevgi birlikteliği gerektiren bir olgu olmaktadır (Kınalızade Ali Çelebi, 2016: 385).

Toplumsal yaşamda oldukça önemli olan sevgi kavramının kamu yönetimi için önemi oldukça büyüktür. Sevgi, temelde insanların müşterek ihtiyaçlarının karşılanması amacını taşıyan kamu yönetiminde birliğin ve düzenin sağlanması ve dolayısıyla sunulacak hizmetlerde başarılı olunması hususunda önemli

olmaktadır. Çünkü sevginin olmadığı bir yönetimde insanların bir arada yaşama ve çalışma duyguları zedelenmekte ve hizmet sunumunda aksaklıklar yaşanmaktadır.

Toplumsal yaşamda düzenin sağlanması ve kamu yönetiminin topluma hizmet sunması hususunda sevginin yanı sıra adaletin de önemli bir işlevi bulunmaktadır. Zira Coşkun'a (2010: 202) göre adalet sevginin halifesidir ve dolayısıyla sevginin bulunmadığı bir yerde adalet var olmalıdır. Bu nedenle adaletin ne olduğunun ortaya konması gerekmektedir.

1.2. Adalet

Adalet, tarihsel süreç içerisinde üzerinde birçok tartışma yapılmış, tanımlanmaya çalışılmış ancak şu ana kadar üzerinde kesin bir uzlaşma sağlanamamıştır (Çakar, 2013: 262). Aslında adalet, felsefe tarihinde üzerinde en fazla durulan fakat üzerinde bir uzlaşmaya varılmayan ender kavramlardan biridir. Tarihi süreç içerisinde adalet, bazen eşitlik, bazen salt bir irade, bazen ilahi, bazen de akli bir emir olarak algılanmış; bazen özgürlük, bazen eşitlik, hatta bazen de fayda ile eşdeğer tutulmuştur. Tanım zorluğu, adaletin aynı anda birden fazla anlamı içermesinden kaynaklanmaktadır (Gürler, 2007: 65). Ayrıca adaletin öznesinin de belirlenmesi oldukça zordur. Zira adalet kavramı bazen bireysel davranışlar ile ilgiliyken, bazen de kamusal kişi ve faaliyetlerle ilgili olabilmektedir. Aslında adalet kavramı, ihlal edilen hakkın mahiyetine göre şekillenmektedir (Tunç, 2013: 29; Kılıç, 2014: 9). Öyle ki herhangi bir şeye hangi açıdan bakılırsa bakılsın adalet ile ilgili bir bakış açısı yakalamak mümkündür.

Yazın literatüründe adalet ile ilgili çok fazla tanıma ve bilgiye rastlanmaktadır. Köken olarak Arapçadaki "adl" (doğru, dürüst, müstakim, düz)" fiilinden dilimize geçen adalet kavramı, hak, hukuk ve haklılık gibi kavramlara eşdeğer bir anlamda kullanılmaktadır (Çeçen, 1993: 18). İhtimai bir fazilettir olan adalet, her

şeyden önce, bir düzen ve iyi ilişkiler fikrini içermektedir (Pazarlı, 1980: 177; Akıllıoğlu, 2013: 51).

Tarihsel süreç içerisinde adalet ile ilgili yapılan bazı tanımlara yer vermek adaletin ne olduğunun anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Platon (2016: 14) adaleti, “her insana hak ettiği şeyi vermek” olarak tanımlamıştır. Aristoteles’e (2017: 94) göre adalet, “yasaya ve eşitliğe uygun olan şeydir”. Hobbes’ göre adalet “sözleşmeye uymaktır” (Güriz, 2013: 9). Nozick’in adalet anlayışı ise “hak ve özgürlük temelinde bireyin biricikliğinin garanti edilmesidir” (Kocaoğlu, 2014: 38). Farabi’ye göre (2001: 52) adalet, herhangi bir şeyin olduğu gibi kalarak kendi liyakatlerinin icabını ifa etmesidir. Nasiruddin Tusi’ye (2007: 131) göre adalet “dealeti bakımından eşitliktir”. Gazali’ye göre adalet, “kişinin kendisine yapılmasını istemediği bir muameleyi başkasına yapmamasıdır” (Coşkun, 1989: 235). Güngör’ün (1997: 105) ifadeleri ile adalet, “her davranışın cemiyet veya onu temsil eden müesseseler tarafından uygun bir tepki ile karşılanması” demektir. Topçu’ya (2015: 98) göre adalet, herkesin hakkına saygı göstermek ve herkese layık olduğunu vermektir. Cevzici’ye (1999: 11) göre adalet, “bir toplumda, değerlerin, ilkelerin, ideallerin, erdemlerin, cisimleştirilmiş, somutlaştırılmış, hayata geçirilmiş olması durumudur. Herkesin hak ettiği ödül ya da ceza ile karşılaşması durumudur”.

Birçok tanımı bulunan adalet, en genel anlamları ile, haklı olan ile haksızın ayırt edilmesi, herkese gereken ne ise onun verilmesi, her şeyin yerli yerinde olması veya uygun yere yerleştirilmesi, bütün insan eylemlerinde doğruluk gibi anlamlara gelmektedir (Uyanık, 2008: 48; Heywood, 2013: 49; Birsin, 2008: 59; Arslan, 2017: 246).

Adalet diğer tüm erdemleri kendi içerisinde barındıran temel bir erdemdir. Zira Aristoteles’e göre adalet tüm erdemleri kendi içerisinde barındırdığı için erdemlerin bir parçası değil, erdemlerin tümüdür (2017: 93). Yani, Platon’un da

bahsettiği gibi, diğer erdemlerin ortaya çıkmaları ve varlıklarını devam ettirmeleri adaletin gerçekleşmesine ve sürekliliğine bağlı olmaktadır. Bu doğrultuda söylenebilir ki; adaleti sağlayan kişi diğer tüm erdemleri de sağladığı için ahlaklı bir kişi sayılmaktadır (Platon, 2016: 193; Çınar, 2010: 198).

Adalet kavramı temelde en önemli ahlaki ilkelerden biridir. Gerek Yunan felsefesinde gerekse İslam felsefesinde temel erdemlerden biri olarak kabul edilmiştir. Adalet, hem ahlaki anlamda hem de insanlarla ilişkilerde itidal üzerine olmayı gerekli kılmaktadır. Yani ölçülü olma ve haddi aşmama anlamlarını içermektedir. Esasen itidal bütün ahlaki erdemler için geçerli olan bir kavramdır fakat toplumsal ilişkiler bakımından adalette itidal ayrıca önemli olmaktadır (Buladı, 2002: 24). Çünkü tüm erdemler içerisinde sadece adalet diğer insanlarla ilişkilerde ortaya çıkmakta ve başkalarına da hayırlı olmaktadır (Sunar, 1980: 109). Her konuda itidalin sağlanması adaleti gerçekleştirmekte ve adalete bağlı olarak dostluk, doğruluk, merhamet, fedakarlık, teşekkür ve sevgi gibi erdemler ortaya çıkmaktadır (Demirkol, 2015: 421).

Adalet tarihsel süreç içerisinde hem bireysel hem de toplumsal açılarından incelenmiştir. Platon'a (2016: 212-213) göre adalet insanın ruhunda barınan bir erdemdir ve insanın dışıyla değil özüyle ilgilidir. Adaletin bu yönü bireyin kendi iç dünyası ile ilgili olmaktadır. Aristoteles (2017: 93) ise adaleti kendi başına bir huy fakat diğer insanlarla ilişkilerde bir erdem olduğunu ifade etmiştir. Aristoteles'in ifadeleri ise, aslında adaletin bir erdem olabilmesi için insanlar arasındaki ilişki boyutuyla incelenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu bakış açısı ise adaletin toplumsal bir kavram olduğunu ortaya koymaktadır. Aslında toplumsal yaşamda adaletin var olabilmesi için bireysel adaletin var olabilmesi gerekmektedir. Zira Maverdi'ye (1982: 178) göre adaletin toplumsal yaşamda var olabilmesi için bireyin önce kendi nefsinde adaleti gerçekleştirmesi gerekmektedir. Yani kişinin adil olabilmesi için kendi nefesine karşı vazifelerini

yerine getirmesi ve diğer insanlara karşı haddi aşmaması gerekmektedir. Kendi nefesine karşı görevlerini yerine getirmeyen, yani kendi nefesine zulmeden kişi başkalarına hayli hayli zulmeder.

İbn Sina'ya (2005: 187) göre insanlar tek başlarına bireysel ihtiyaçlarını karşılayamamaktadırlar ve karşılıklı olarak ihtiyaçlarını giderebilmek için bir araya gelmektedirler. Bu durum insanların bir topluluk oluşturmalarına, yani devlet kurmalarına neden olmaktadır. Devlet içerisinde yaşayan insanlar arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi için adaletin toplumsal yaşamda var olması gerekmektedir. Gazali'ye göre adaletin olmaması insanlar arasındaki uyumu imkansız kılar. Zira dünyanın mamur olması adalet ile, harap olması ise zulüm ile gerçekleşmektedir (1969: 53).

İbn Rüşd'e göre adalet erdemi toplumsal bir kavram olarak devlet yönetimi ile ilgilidir ve devletin ayakta kalması ve düzeninin sağlanması adalete bağlıdır (Şulul, 2015: 85). Adaletin ve hakkın gözetilmediği bir toplumda, güven ve huzur hissinden bahsedilemez. Dolayısıyla idari, adli, siyasi, iktisadi, sosyal ve ahlaki tüm ilişkiler bu durumdan etkilenir ve bozulur. Bu ilişkilerde yaşanan bozulma ise, hem toplumsal düzenin hem de barışın ve huzurun zarar görmesi anlamına gelmektedir (Ergül, 2015: 242).

Görüldüğü üzere adalet, istikrarlı ve huzurlu bir toplum için temel şarttır (Karacelil, 2013: 257). Halkın huzurlu olması, devlet ile halk arasındaki ilişkilerin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi, mutluluğun temini ve insanların barış halinde yaşayabilmeleri için sağlam bir adalet mekanizmasının varlığı, tarihin her döneminde vazgeçilmeyecek bir unsurdur (Maverdi, 2000: 86).

İnsanlar arasındaki ilişkilerde düzeni sağlayan ve huzurlu ve mutlu bir toplumun oluşmasına olumlu etkileri bulunan adalet, kamusal yaşam için vazgeçilmez bir unsurdur. Kamu yönetiminde adaletin sağlanması ile kamusal alanda ortaya

çıkan birçok sorun çözülebilmekte ve halkın ihtiyaçları daha başarılı bir şekilde giderilebilmektedir. Adaletin ve sevginin kamu yönetimi için gerekliliğine ve önemine geçilmeden önce kamu yönetimi kavramının ne olduğunun ortaya konması, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için önem arz etmektedir.

1.3. Kamu Yönetimi

İnsanlar, tarihin ilk dönemlerinden beri modern devletlerin sahip oldukları özellikleri taşımamakla birlikte, çeşitli idari sistemler kurmuş ve işletmişlerdir. Toplumun en küçük birimini oluşturan aile, kabileler, aşiretler, siteler, krallıklar, imparatorluklar ve ulus devletleri kurmuşlardır. Bu oluşumlar hiç şüphesiz insanların ortak ihtiyaçlarının karşılanması için oluşturulan sosyal ve siyasi kurumlardır. Bu nedenle kamu yönetimi kavramı ilk çağlardan günümüze kadar insanların hayatlarında önemli bir rolü bulunan önemli bir yapılanmadır (Eryılmaz, 2013: 3). Öyle ki kamu yönetimi günümüz modern dünyasında devletin en önemli unsurlarından biri halini almıştır.

Modern toplum, bir örgütler toplumdur. İnsanların bu dünyada varlıklarını sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları mal ve hizmetler günümüzde çeşitli örgütler tarafından sunulmaktadır. Toplumsal düzen ise devlet tarafından oluşturmuş olduğu kurallar ve düzenlemeler aracılığı ile sağlanmaktadır (Turan, 2016: 53). Toplumsal yaşam içerisinde insanlar bazı ihtiyaçlarını kendileri karşılasalar da bu yeterli olmamaktadır. Zira günümüzde insanların ihtiyaçları çeşitlenmiş ve birçok ihtiyaç bireysel anlamda karşılanamayacak bir hal almıştır. Bu ihtiyaçların giderilmesinde farklı bir otoritenin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu otorite ise genelde devlet, özelde ise kamu yönetimidir. Bu durum kamu yönetiminin önemini daha da artırmaktadır.

Kavram olarak “Kamu”, Türkçede, hep, bütün; bir devlet içerisinde yaşayan vatandaşların tümü; amme, halk gibi anlamları ifade etmektedir. Ayrıca kamu,

kavram olarak genelliği ve resmiyeti anlatması ile birlikte, kapalılık ve gizliliğin tersi olarak halka ait oluşu ve açıklığı da ifade etmektedir (Eryılmaz, 2015: 10).

Kamu yönetimi “hem teorik hem de pratik olarak toplum, devlet ve hükümetin yapısı ve işleyişi olmak üzere geniş bir alan ile ilgilidir. Kamu yönetimi, genel olarak, kamusal nitelikteki faaliyetler ile bu faaliyetleri yerine getirmek amacıyla kurulan örgüt” olarak tanımlanabilir (Aydın, 2016: 33). Bir başka tanıma göre ise kamu yönetimi, meclis tarafından çıkarılan yasalar, genel kurallar ve kamusal politikalar ile ilgili bir uygulama sürecini ifade etmektedir (Ökmen ve Parlak, 2008: 4).

Daha geniş bir ifade ile kamu yönetimi veya klasik anlamı ile devlet tarafından yönetim, devletin kamusal nitelikteki hizmetleri amacına uygun bir şekilde sunabilmek için, elinde bulunan tüm kaynakları en verimli bir şekilde kullanması ve kamusal politikaların uygulanması ya da yerine getirilmesi amacıyla yapılan tüm faaliyetler şeklinde tanımlanabilir (Aydın, 2016: 43).

Halk, örgüt, kamu politikası, kamu görevlileri ve yönetim unsurlarını içerisinde barındıran, çokça tanımı bulunan ve işlevsel bir kavram olan kamu yönetimi, bir ülke içerisinde bulunan herkesin mutluluğu, huzuru, gelişmesi, güvenliği, eğitimi, sağlığı gibi alanlarda çaba sarf eden, bütün kamusal kurum ve kuruluşların müşterek uğraşlarının tümü, kısacası devletin ve toplumun genel yönetimi olması anlamlarını ifade etmektedir (Öztekin, 2002: 130).

Kamu yönetimi temelde dört farklı açıdan tanımlanabilmektedir. Bunlardan ilki, yasalar tarafından öngörülen işler ile kamusal politikaların uygulanmasını ifade eden “işlevsel” tanımlamadır. İkincisi, devletin yürütmeye ilişkin kolunun örgütsel görünümünü yansıtan “yapısal” tanımlamadır. Üçüncüsü, kamu bürokrasisi ve bu bürokratik yapının hizmet verdiği halk ile olan ilişkileri anlamak ve geliştirmek amacıyla oluşturulmuş, teori ve pratikten meydana gelen bir

disiplin şeklinde tanımlanan “akademik” tanımlamadır. Dördüncüsü ise, kamu yönetimini bir “meslek” olarak belirten tanımlamadır (Eryılmaz, 2015: 11-13).

Bu açıklamalar ve tanımlar doğrultusunda kamu yönetiminin gördüğü işlev, genel anlamda ülkenin gelişmesini yönlendirmek ve planlamak, sosyal güvenlik, spor, dinlenme ve aile politikalarını tespit etmek ve yönetmek olarak açıklanabilir (Tortop, 1994: 14).

Toplumsal yaşamda meydana gelen değişimler zaman içerisinde kamu yönetimini de etkilemektedir. Yani, toplumlarda meydana gelen hacimsel büyüme ve ilişkilerde meydana gelen yoğunluğun artması, devletin yapısının ve fonksiyonlarının da genişlemesine neden olmakta ve dolayısıyla kurumlar uzmanlaşmakta ve farklılaşmaktadır. Buna bağlı olarak yönetsel faaliyetlerin yürütülmesini sağlayan kamu kurumları da, hem görünüm olarak hem de işleyiş açısından daha karmaşık ve teknik bir hal almaktadır. Kamu yönetimi ile ilgili faaliyetlerdeki çeşitlenme, kamu yönetimi kavramını da çeşitlendirmektedir. Kamu yönetimi ile ilgili yapılan tanımların bu kadar fazla olması, geniş bir olgu olan kamu yönetiminin çeşitli görünümünü yansıtmaktadır. Bu da kamu yönetiminin güçlü ve çok kapsamlı bir disiplin olduğunu göstermektedir (Eryılmaz, 2015: 9).

Kamu yönetiminde yaşanan bu değişiklikler ve çeşitlenme, devlet adına halka hizmet sunan kamu yönetiminin örgütsel anlamda büyümesini, örneğin giderek daha çok kamu görevlisi istihdamı ve yeni örgütsel birimlerin kurularak faaliyete geçmesi sonucunu doğurmuştur.

Kamu yönetiminin genel anlamı ile temel amacı kamu yararının sağlanmasıdır. Bu nedenle kamu yönetimi kamu yararı için vardır (Parlak ve Doğan, 2016: 33). Bu amacın yanı sıra kamu yönetiminin bir diğer amacı, vatandaşların kendisinden beklediği hizmetleri sunabilmesi için, elinde bulunan tüm

kaynakların kamu görevlileri tarafından en verimli şekilde kullanılmasını sağlamaktır (Aydın, 2016: 45).

Daha geniş bir ifade ile kamu yönetiminin amacı, devletin nihai ve temel görevlerinin kapsamını oluşturan kamu düzeni ve toplumsal barışın korunması, gençlere yön verilmesi, çıkar ve grup çatışmalarının önlenerek bunların düzenlenmesi, adaletin sağlanması, gerek bireyin gerekse toplumun hastalıklara ve güvensizliğe karşı korunması, kısacası vatandaşlara iyi bir hayat sürme imkanının sunulmasını sağlamaktır (Aydın, 2016: 45).

Görüldüğü üzere günümüzde kamu yönetimi, varlık sebebi ve temel amaçları ile orantılı olarak, halka hizmet sunma noktasında birçok görevi yerine getiren ve geniş bir alanda faaliyet gösteren temel yönetsel olgulardan biridir. Şüphesiz böylesi geniş ve büyük bir yönetsel ağı başarılı bir şekilde hizmet sunması ve dolayısıyla vatandaşlara verimli olabilmesi için sahip olması gereken birçok unsur bulunmaktadır. Sevgi ve adalet ise bu unsurların başında gelmektedir. Zira bu kavramlar, en genel hali ile, düzenin tesis edilmesi ve yönetimde başarının sağlanabilmesi açısından oldukça önemli kavramlardır. Bu nedenle kamu yönetiminin bu kavramlar çerçevesinde değerlendirilmesi ve bu kavramların kamu yönetimi açısından öneminin ortaya konmasında fayda vardır.

1.4. Sevgi ve Adalet ilişkisi

Sevgi ile adalet arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Daha önce ifade edildiği üzere sevginin adalet ile ilişkilendirilmesi, sevginin bireysellikten kurtarılıp toplumsallaşmasını sağlamaktadır. Esasen sevgi ve adalet arasındaki ilişki, toplumsal düzen kavramı ile ilişkilerinden ortaya çıkmaktadır. Günümüz modern dünyasında sürekli genişleyen ve büyüme eğilimi gösteren kamu yönetimde insanların birbirleri ile ilişkilerinde sevginin ve adaletin yokluğu birçok problemi beraberinde getirebilmektedir.

Toplumsal hayatta düzenin sağlanmasında iki temel olgu bulunmaktadır. Bunlardan biri adalet, diğeri ise sevgidir. Kınalızade Ali Çelebi'ye göre toplumsal yaşamda sevgi adaletten önce gelmektedir ve bir toplumda sevgi varsa, adalet yoluna ihtiyaç duyulmamaktadır. Adaletle ihtiyaç duyulmasının sebebi, kişinin talep ettiği şeyi almak istemesidir. Yani adalet isteği, temelde hak talebidir. Sevginin hakim olduğu ilişkilerde, bir kişinin arzu ettiği herhangi bir şeyi, seven kişi sevdiği kimseye cömertçe verir ve adaletle ihtiyaç kalmaz (2016: 384). Aslında bu durumun asıl nedeni, seven bir ruhun tam bir rikkat içinde olması ve dolayısıyla adalet duygusunu da etkin duruma getirmesindedir (Çınar, 2010: 92).

Sevginin adaletten üstün tutulmasının bir diğeri nedeni ise, Tusi'ye (2016: 247) göre, sevginin insanlar arasında doğal birleşmeyi, adaletin ise yapay birleşmeyi sağlamasındadır. Doğal birleşmenin olmadığı yerde yapay birleşmenin sağlanması insanların birlikteliği için bir zorunluluktur. Bu nedenle adaletin varlığı insanlar arası ilişkilerde doğal birliği sağlayan sevginin yoksunluğundadır.

Her şey zıddı ile kaimdir ve zıddı ile dengelenemeyen duygular ifrata veya tefrite doğru yönelmeye mahkumdur. Sevginin zıddı nefrettir ve nefret duyan insan, nefret duyduğu şeyden veya kişiden uzaklaşmak istemekte ve hatta onu yok etmek istemektedir. Bu nedenle duyguların terbiye edilip dengelenmesi gerekmektedir. Sevgi de dengede bulunması gereken zaruri duygulardan biridir (Çetiner, 2010: 118; Diş, 2017: 196). Zira sevgide dengenin sağlanamaması adaletsizliktir. Kamu yönetiminde dengelenemeyen bir sevgi, insanların birbirleriyle ilişkilerinde taraflı davranmalarına veya birbirlerini kayırmalarına neden olabilmektedir. Kendi mutluluğu için veya başka bir insanın mutluluğu için tarafsız olamamak adaletsizliktir. Bu bakış açısına göre, adaletin yokluğu ile değerler değer olmaktan çıkmakta veya hiçbir değer taşımamaktadır (Hökekleli, 2009: 133).

2. KAMU YÖNETİMİNDE SEVGİ VE ADALETİN GEREKLİLİĞİ VE ÖNEMİ

Sevgi, insanda doğuştan var olan bir duygu olmasına rağmen, her insanda aynı seviyede gelişemeyen ve dolayısıyla farklı derecelerde zuhur eden bir olgudur. Bu nedenle bazı insanlarda sevgi duygusu fazla iken bazılarında az olabilmektedir (Yaran, 2010a: 13). Kınalızade'ye (2016: 384) göre, her insanın birbirini sevmesi imkansızdır. Bu durum kamu yönetimi için de böyledir. Kamu yönetiminde içerisindeki herkesin birbirini sevmesi mümkün değildir. Fakat sevginin tükendiği yerde düzenin sağlanabilmesi için adaletin zuhur etmesi bir zorunluluktur. Maverdi (1982: 346), insanların sevmedikleri kimselere karşı tutumlarının diğer insanlara karşı sergilenen tutumlardan farklı olduğunu ifade etmiştir. Kamu yönetiminde genellikle bireyler, sevdikleri insanların haklarını koruma hususunda hassas davranmakta ve yaşanan adaletsizliklerin giderilmesi için çaba sarf etmektedirler. Muhabbet beslemedikleri kişilerin hakları söz konusu olduğunda ise yaşanan adaletsizlikler karşısında sessiz kalabilmekte veya adaletsizliği körükleyici davranışlarda bulunabilmektedirler. Oysa bireyin gerek sevgi beslediği, gerekse sevmediği insanların hakları konusunda adil davranmaları, sevgiden sonra düzenin sağlanmasının yegane şartıdır.

Kamu yönetiminde aynı ortamda çalışan ve birlikte yaşamak zorunda kalan insanların mutlaka birbirlerine karşı yerine getirmeleri gereken bazı hak ve sorumlulukları bulunmaktadır. Sevgi ve adalet bu sorumluluklar içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu durum bireylerin hak ve görev anlayışları ile yakından ilişkilidir. Zira insanlar genellikle kendi isteklerinin etkisi altında kalmakta ve kişisel çıkarlarından başka bir şey düşünmemektedirler (Akın, 2007: 171). Bu durum menfaate bağlı sevgiyi ön plana çıkarmaktadır. İbn Miskeveyh'e göre menfaat de sevgiyi doğuran etkenlerden biridir. Yani menfaat insanlar arasındaki ilişkilerde sevginin ortaya çıkmasını sağlayabilmektedir. Fakat menfaate dayalı sevgi, insanlar arasında yavaşça oluşan ve erken çözülen bir

sevgi türüdür (2017: 164). Bu nedenle kamu yönetiminde yaşanan menfaat ilişkisinin neden olacağı sevgi türünün baki olması mümkün değildir. Yani menfaat, sevginin insanlar arası ilişkilerde etkili olmasını sağlasa da geçici bir sevgiden ibaret kalmaktadır. Esasen bir duruma hangi açıdan baktığınıza bağlı olarak bir sevgi türüne ulaşmak mümkündür. Fakat bunların daimi bir sevgiye dönüşmesi mümkün değildir. İslam anlayışına göre kalıcı olan sevgi, Yunus'un ifadeleri ile, yaratılanın yaratandan ötürü sevilmesi ile mümkündür. Zira bu anlayış, içerisinde ilahi bir perspektif barındırmakta ve insanlara nedensiz sevginin kapılarını aralamaktadır.

İnsan, düşünen ve irade eden, ahlaki karakterlere sahip bir varlıktır. İnsanın bu özelliği onu diğer varlıklardan farklı bir konuma getirmektedir. Çünkü insanın düşünen ve iradesi ile seçimler yapan bir varlık olması, diğer varlıklar üzerinde hakimiyet kurmasını sağlamakta ve onlardan farklılaştırmaktadır. İnsanda bulunan bu irade aynı zamanda onun doğruya ve yanlışa yönelmesine de neden olabilmektedir. Bu özelliği ile insan, dünyadaki en masum ve saf bir varlığa dönüşebileceği gibi, dünyanın en acımasız varlığı haline de dönüşebilmektedir (Gündüz, 2010: 60). İnsandaki iradenin şiddete zuhur etmesi sevginin ve adaletin önemini daha da artırmaktadır. Zira insanın sahip olduğu öfke, düşmanlık ve hiddet gibi unsurlar sevginin eksikliğinden kaynaklanmaktadır (Akin, 2007: 141). İradenin nefrete ve adaletsizliğe yönelmesi kamu yönetiminde yaşanan ilişkileri olumsuz yönde etkilemekte ve insanlar arasındaki birlik ruhunu yok etmektedir. Ayrışmanın yaşandığı bir kamu yönetiminde vatandaşların ihtiyaçlarının giderilmesi zorlaşmakta ve yönetim ile vatandaşlar arasındaki ilişkilerde güvensizlik yaşanmaktadır. Oysa öncelikle sevginin ve sevgisizlik durumunda ise adaletin insanlık adına uygulanması gerekmektedir. Ülken'e göre "adaleti tatbik edenler, ancak insanlık sevgisiyle ve aşkın kaderini yerine getirmeye mecbur oldukları için adildirler" (2017: 101).

Kamu yönetimi tarafından gerçekleştirilen faaliyetler gerekli yasal düzenlemeler ve kanunlar çerçevesinde yerine getirilmektedir. Lakin yasal düzenlemelerin var olması, kamu yönetiminin kusursuz bir şekilde işlemesi olarak anlaşılmamalıdır. Zira kamu yönetiminde kanunların tek başına var olmaları yeterli değildir ve tüm işlemlerinde kanunlar çerçevesinde yerine getirilmeleri mümkün olmamaktadır (Kalabalık, 1999: 206). Bu nedenle kamu yönetiminde takdir yetkisi bulunmaktadır. Takdir yetkisinin kullanımı sırasında birçok sorun yaşanabilmektedir. Bu noktada sevgi ve adaletin önemi daha da artmaktadır. Genel anlamda vatandaşlara hizmet sunmak amacıyla ortaya çıkan kamu yönetiminde sevgi ve adalet kültürünün hakim kılınması, bireysel inisiyatiflerin sağlıklı bir şekilde kullanılmasına ve vatandaşlar ile yönetim arasında güvenin tesis edilmesine yardımcı olacaktır. Zira İbn Miskeveyh'e göre güvenin, dayanışmanın ve yardımlaşmanın temel şartı insanlar arasındaki ilişkilerde sevginin hakim kılınmasıdır. İnsanların birbirlerine yardım ederken aynı sevgiyi paylaşmaları, sevilen her şeye ulaşmalarını sağlamaktadır. İnsanlar ancak bu şekilde isabetli görüşler ortaya koyabilmekte ve iyi bir yönetim felsefesi geliştirebilmektedirler. Dolayısıyla da iyiliklere ulaşabilmek için güç birliği sağlayabilmektedirler (2017: 158).

Kamu yönetiminde yöneticiler ile personel arasında sevginin hakim kılınması başarı için gerekli olan şartlardan biridir. Zira bir yöneticinin personeli tarafından sevilmesi onu daha başarılı kılmakta ve sevilmeyen bir idareci ise başarılı olmada zorlanmaktadır. Personel ise sevdiği bir yöneticinin daima başlarında bulunmalarını istemekte ve ona gönüllü bir şekilde hizmet ederek başarılı olması için üstün bir çalışma performansı sergilemektedir. Sevilmeyen bir yöneticinin ise personel tarafından benimsenmesi zorlaşmakta, bir an önce görevi bırakması istenmekte ve dolayısıyla çalışma ortamında başarısızlıklar artmaktadır (Çelikkaya, 1996: 71). Bu nedenle kamu yönetiminde yönetim kademesi ile

personel arasında sevginin varlığını olumsuz etkileyen tüm unsurların belirlenmesi ve engellenmesi gerekmektedir.

Sevginin hakim olduğu bir kamu yönetimi diğer yönetimlerden farklı özelliklere sahiptir. Sevginin var olduğu kurumlarda; vatandaşlar ile duygusal ilişkiler kurulur, şeffaf yönetim politikaları benimsenir, eğitime ve bireysel anlamda gelişime büyük önem verilir, çalışanlara sunulan imkanlar fazladır, çalışanlar vatandaş memnuniyeti yönünde yetkilendirilir ve çalışanlar işini tutkuyla yapar (ilkayozturk.files.wordpress.com, 2018). Bu ilkeler aynı zamanda verimlilik ve vatandaş memnuniyetinin de gereklilikleridir. Kamu yönetimi halka hizmet sunma ile vazifelendirilmiş kurumlardır. Vazife ise sevgide gerçekleşir. Zira vazifenin başka herhangi bir amaca vasıta olarak değil sadece vazife olarak yapılması, onun mutlak bir sevgi konusu olması demektir (Ülken, 2017: 279).

Kınalızade Ali Çelebi'ye göre insanların yöneticilerini sevmelerinin nedeni, inayet gölgelerinde müreffeh yaşamaları ve ihsan nimetlerinden faydalanmalarındır. İnsanlar özellikle adaletli davranan yöneticileri çok sevmekte ve ona itaatte geri durmamaktadırlar (2016: 402). Kamu yönetiminde sevilen bir yönetici olabilmek elbette kolay değildir ve sevillebilmek için yukarıda zikredilenler dışında da bazı şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunlar; yöneticinin baskıcı değil himayeci olması, personele haklarını vermesi ve onların haklarını koruması, tatlı dilli ve güler yüzlü olması ve çalışanlarla ilişkisini kardeş samimiyetinde tutmasıdır. Fakat bu unsurlar yerine getirilirken yönetici ile personel arasındaki ilişkinin tamamen ortadan kalkmamasına dikkat edilmeli ve her iki taraf arasında daima bir mesafe bulunmalıdır (Çelikkaya, 1996: 72). Zira İbn Miskeveyh'e göre yöneten ile yönetilen arasındaki ilişkinin korunmaması adaletsizliğe neden olmaktadır. İlişkilerdeki fazlalık veya eksiklikten kaynaklanan adaletsizlik ise sevgide bozukluğa neden olmaktadır (2017: 158).

Sevgi bir duygudur ve eğitim ile geliştirilebilecek bir yapıdadır. Yani sevgi, özen gösterme ile geliştirilmeye muhtaçtır. İnsanların toplumsal yaşamda sadece sevmek değil, sevmeye de gayret etmeleri ve sevgi sorumluluğunu geliştirmeleri gerekmektedir (Yaran, 2010a: 13). Çünkü insanların birbirlerini sevmeleri hem ferdi hayat, hem de içtimai hayat açısından oldukça önemlidir. Sevgi cemiyet hayatında, kardeşliği ve birliği sağlayarak vatandaşların tek vücut olmalarına, adaletin kökleşmesine, her türlü kalkınma, gelişme ve yükselmeye imkan veren temel erdemlerden biridir (Kasaboğlu, 1964: 172). Kamu yönetiminde sevginin hakim olabilmesi, bu değerın bilinmesi ile yakından ilişkilidir. Sevginin ne kadar önemli olduğunu bilmeyen insanların yaşamlarını ve çalışmalarını sevgi üzerine inşa etmeleri çok zordur. Bu nedenle kamu yönetiminde verilecek olan eğitimlerle sevginin önemi ortaya konmalı ve insanların birbirlerini sevmelerinin gereklilikleri öğretilmelidir.

Ancak unutmamak gerekir ki öğrenilen bilgilerin kalıcı hale gelebilmesi için uygulanması gerekmektedir. Zira Tusi'ye göre, erdemlerin bilinmesi yeterli değildir. Bilakis yeterlilik, onların uygulanmasında ve kullanılmasındadır (2016: 266). Sevgi erdeminin sosyal yaşama tezahürü, beraberinde birçok erdemın varlığını gerekli kılmaktadır. Yani en üstün erdemlerden biri olarak sevgi, kuru kuruya bir sevgiyi ifade etmemektedir. Sevginin beraberinde adalet, saygı, hoşgörü, fedakarlık, merhamet vb. duyguları ve davranışları da getirmesi gerekmektedir. Bu nedenle sevgiyi davranışlarımız ile tamamlamak zorundayız. Yani kalpte bulunan sevginin dışarıya aksetmesi lazımdır. Zira asıl sevgi sözde değil, özde oluşturulan sevgidir (Akın, 2007: 137; Kasaboğlu, 1964: 172).

Hiç şüphesiz sevgi bir külfettir. Lakin unutulmamalıdır ki zorluk çekmeden mutluluğa ulaşamaz. Hele bu zorluklar, aile içi huzura, toplumun dirlik ve düzenine neden olacaksa daha da önemli olmaktadır (Kasaboğlu, 1964: 173). Günümüz kamu yönetiminde adalet ile birlik ve dirliğin sağlanabilmesi,

dolayısıyla beraberinde huzurlu bir çalışma ortamının oluşturulması ve hizmet sunumunda verimliliğin sağlanabilmesi ve yine vatandaşlarla ilişkilerde güvenin tesis edilebilmesi için sevginin gerektirdiği külfetlere katlanmak gerekmektedir.

3. SONUÇ

İnsanlar sosyal varlıklardır ve bireysel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için diğer insanlar ile bir arada yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Bu zorunluluk, beraberinde birçok yükümlülüğün yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır. Sorumlulukların yerine getirilmediği toplumlarda kargaşanın hakim olması kaçınılmazdır. Kargaşanın giderilmesinde ve toplumsal düzenin sağlanmasında ise sevgi ve adalet kavramları önem kazanmaktadır.

Sevgi adaletten önce gelen bir kavramdır ve sevginin hakim olduğu toplumlarda adalete ihtiyaç duyulmamaktadır. Çünkü sevginin bulunduğu bir ortamda, bireyin arzu ettiği bir şeyi, seven kişi sevdiğine cömertçe verir ve adalete gerek kalmaz. Sevginin bulunmadığı toplumlarda ise düzenin sağlanabilmesi için adaletin mutlaka var olması gerekmektedir.

Sevgi ve adalet kavramları toplumsal yaşamda önemli oldukları kadar devlet yönetimi veya kamu yönetimi için de önemli kavramlardır. Sevgi ve adalet, kamu yönetiminde düzenin tesis edilmesi ve dolayısıyla vatandaşlara sunulan hizmetlerde verimliliğin sağlanabilmesi için gerekli olan temel kavramlardır. Zira düzenin olmadığı bir yönetimde güvensizlik hakim olmakta, bireyler arası ilişkiler zayıflamakta, vatandaş talepleri üzerine odaklanılamamakta ve dolayısıyla hizmet üretimi verimsizleşmektedir.

Sevgi her insanda aynı ölçüde var olmayan bir duygudur. Dolayısıyla bazı insanlarda bu duygu fazla iken bazı insanlarda azdır. Kamu yönetimi içerisinde şüphesiz herkesin aynı ölçüde sevgiye sahip olması veya herkesin birbirini

sevmesi mümkün değildir. Lakin kamu yönetiminde sevginin tükendiği yerde adaletin zuhur etmesi gerekmektedir. Çünkü adalet, insanların haklarının garanti altına alınmasında ve kurum içi memnuniyetin sağlanmasında etkili olan yegane olgudur.

Kamu yönetiminde insanların birbirlerine karşı yerine getirmeleri gereken sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumluluklar adalet, saygı, hoşgörü, fedakarlık, merhamet vb. olgular olarak değerlendirilebilir. Sorumlulukların ihlal edildiği kamu yönetiminde sevgi ve adalet kültürünün varlığı tehlikeye girmekte ve insanların birbirleriyle ve vatandaşlarla olan münasebetleri olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle kamu yönetiminde aynı ortamı paylaşan ve birbirleri ile yaşamak zorunda bulunan insanların birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmeleri gerekmektedir.

Sevgi ve adalet birbirini tamamlayan kavramlardır. Yani sevgi beraberinde adaleti getirirken, adalet de sevginin kamu yönetiminde hakim olmasında etkili olmaktadır. Sevginin bulunmadığı bir kamu yönetiminde yöneticiler ile personel arasında sevginin tesis edilmesinin yegane şartı adaletin sağlanmasıdır. Çünkü adaletin olmadığı bir kurumda çalışan bireyler yöneticilerine karşı muhabbet beslemedikleri için çalışmak istememekte ve yöneticilerinin başarısız olmaları hususunda çaba sarf etmektedirler. Aynı şekilde bir yöneticinin personelini sevmemesi de adaletsizliğe neden olabilmekte ve sevginin kurum içerisindeki varlığını tehlikeye düşürebilmektedir. Bu nedenle kamu yöneticilerinin adaletli davranışları ile personelin sevgisini kazanmaya çalışmaları, sevgi kültürünün oluşması açısından oldukça önemli olmaktadır.

Sevginin hakim olduğu kamu yönetiminde vatandaşlar ile duygusal ilişkiler kurulur, şeffaf yönetim politikaları benimsenir, eğitime ve bireysel anlamda gelişime büyük önem verilir, çalışanlara sunulan imkanlar fazladır, çalışanlar vatandaş memnuniyeti yönünde yetkilendirilir ve çalışanlar işini memnuniyetle

yaparlar. Bunların sağlandığı bir ortamda sunulan hizmetlerde kalite artmakta ve vatandaş şikayetleri de azalmaktadır.

Kamu yönetiminde sevginin öneminin bilinmesi, sevginin davranışa dönüştürülmesi ile yakından ilişkilidir. Çünkü sevginin önemini bilmeyen insanların onu kendi yaşamlarına aktarmaları ve dolayısıyla çalışma hayatında uygulamaları mümkün değildir. Sevgi bir erdemdir ve eğitim ile geliştirilebilmektedir. İnsanların erdemleri elde etmeli onları alışkanlık haline getirmesi ile sağlanabilir. Bu nedenle sevgi erdeminin kamu yönetiminde hakim kılınabilmesi, bireysel anlamda sevginin alışkanlık haline getirilmesine bağlıdır.

Dikkat edilmesi önemli olan bir diğer husus ise kamu yönetiminde sevgide aşırılığa kaçılmasının engellenmesidir. Sevgide aşırılık ifrata ve tefrite neden olmakta ve adaletin sağlanmasını engellemektedir. Bu nedenle sevgide itidalin sağlanması gerekmektedir. Unutmamak gerekir ki itidalin sağlanmadığı bir sevgi kamu yönetiminde ayrımcılığa ve kayırmacılığa neden olabilmektedir.

KAYNAKLAR

Adugit, Y. (2008). "İntikam: Adaletin Estetiği." *Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, (1): 11-32.

Akıllıoğlu, T. (2013). "Adalet Kavramı ve İnsan Hakları." *Adalet Kavramı*. (Der.) Adnan Güriz, Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayını. 49-58.

Akın, N. S. (2007). "İslam'da İnsan Sevgisi." *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (17): 131-141.

Akyol, A. (2012). "Ahlak-ı Nasrî'de Ahlak ve Siyaset İlişkisi: Sevgi Erdemi Merkezli Bir Okuma." *Değerler Eğitimi Dergisi*, 10(24): 7-29.

- Aristoteles, (2017). *Nikomakhos'a Etik*. Çev., Saffet Babür, Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Arslan, A. (2017). *Felsefeye giriş*. Ankara: Bigbang Yayınlar.
- Aydın, A. H. (2016). *Kamu yönetimine giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Birsin, M. (2008). "Geleneksel İslam Düşüncesinde Adalet: Maverdi Örneği." *Söz ve Adalet Dergisi*, (1): 59-63.
- Buladı, K. (2002). "Kur'an ve Adalet (Toplumda Barış, Güven ve Huzuru Sağlayan İlke: Adalet)." *Diyanet İlmi Dergisi*, 38(1): 23-32.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Coşkun, A. (1989). "Gazali'nin Ahlak ve İktisat Görüşü." *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (6): 219-235.
- Coşkun, A. (2010). "Sosyolojik Bir Olgu Olarak Sevgi." İslam'da Sevgi Temelinde Beşeri Münasebetler-Tartışmalı İlmi Toplantı-: 187-217.
- Çakar, A. S. (2013). "Adalet Mülkün Temeli Midir?." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (106): 261-276.
- Çeçen, A. (1993). *Adalet kavramı*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.
- Çelikkaya, H. (1996). "Eğitim ve Yönetimde Sevgi Faktörü." *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (8): 67-72.
- Çetiner, B. (2010). "Sevgi ve Nefrette Denge." İslam'da Sevgi Temelinde Beşeri Münasebetler-Tartışmalı İlmi Toplantı-: 115-120.

- Çınar, A. (2010). "İslam Ahlakının Bireysel Boyutu 1: Güzel Ahlak (Faziletler)." İslam Ahlak Esasları, (Der.) Tahsin Görün, Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2072. 88-107.
- Demirkol, M. (2015). "Barışın İnşasında Sevgi ve Adaletin Gücü." *International Journal of Science Culture and Sport Special*, 3(4): 416-424.
- Diş, S. B. (2017). "Ahlakta Duyguların Yerine İlişkin Bir Değerlendirme." *Artvin Çoruh Üniversitesi İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 187-204.
- Düzgün, Ş. A. (2011). "Sevginin İstismarı ve Sevgide Aşırılık (Kültler)." *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52(1): 5-25.
- Ergül, E. (2015). "Mevlana'nın Düşünce Dünyasının Siyasal ve Toplumsal Boyutları." 1. Türk İslam Siyasi Düşüncesi Kongresi Bildiriler Kitabı, 8-9-10 Ekim, Aksaray.
- Eryılmaz, B. (2013). "Yönetim Nedir?." Kamu Yönetimi, (Der.) Süleyman Sözen, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 2979. 2-30.
- Eryılmaz, B. (2015). *Kamu yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Farabi. (2001). *El-Medinet'ül Fazıla*. Çev., Nafiz Danışman, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi.
- Farabi. (1987). *Fusulü'l-Medeni*, Çev., Hanifi Özcan, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Fromm, E. (1985). *Sevme Sanatı*. Çev., Işıtan Gündüz, İstanbul: Say Yayınları.
- Gazali. (1969). *Nasihât'ül Müluk*. Çev., Osman Şekerci, İstanbul: Sinan Yayınevi.

- Gökberg, M. (1993). *Felsefe tarihi*. Ankara: Remzi Kitabevi.
- Gündüz, Ş. (2010). "İslam'ın Temel Kaynaklarında İnsan ve İnsan Sevgisi.", *İslam'da Sevgi Temelinde Beşeri Münasebetler-Tartışmalı İlimi Toplantı-*: 59-73.
- Güngör, E. (1997). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Güriz, A. (2013). "Adalet Kavramının Belirsizliği." *Adalet Kavramı*. (Der.) Adnan Güriz, Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayını. 7-38.
- Gürler, S. (2007). *Ahlak ve adalet*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Heywood, A. (2013). *Siyasal İdeolojiler: Bir Giriş*, Ankara: Adres Yayınları.
- Hökekleli, H. (2009). "Adalet." *Değerler Eğitimi Merkezi Bülteni*, (5): 132-138.
- İbn Miskeveyh. (2017). *Tehzibu'l-Ahlak*. Çev., Abdulkadir Şener, İsmet Kayaoğlu ve Cihat Tunç, İstanbul: Büyüyenay Yayınları.
- İbn Sina, (2005). *Kitabu's-Şifa-Metafizik II*. Çev., Ekrem Demirli, ve Ömer Türker, İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Kalabalık, H. (1999). "İdare Hukukunda Takdir Yetkisi Kavramı ve Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması." *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2): 205-232.
- Karaca, F. (2010). "Dindarlığın Etkileri." *Din Psikolojisi*, (Der.) Hayati Hökekleli, Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2051. 70-93.
- Karacelil, S. (2013). "Ailede Adalet Eğitimi." *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(8): 253-278.

- Kasaboğlu, A. H. (1964). "Sevgi, Birliği Sağlayan Yegane Amildir." *Diyanet İşleri Başkanlığı Dergisi*, 3(6-7): 172-173.
- Kayadibi, F. (2002). "Sevgi Faktörünün Eğitim Verimliliđi Üzerine Etkisi." *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (5): 33-50.
- Kılıç, H. (2014). *Adalet: güç savaşında denge noktası*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kınalızade Ali Çelebi, (2016). *Ahlak-ı Ala'î*. Çev., Murat Demirkol, Ankara, Fecr Yayınları.
- Kocaoğlu, M. (2014). *Robert Nozick: adalet teorisi ve temel kavramları*. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Maverdi. (1982). *Edebü'd Dünya Ved Din*. Çev., Selahattin Kip ve Abidin Sönmez, İstanbul: Bahar Yayınları.
- Maverdi. (2000). *Nasihatu'l-Müluk*. Çev., Mustafa Sarıbyık, İstanbul: Kırkambar Kitaplığı.
- Ökmen, M. ve Parlak, B. (2008). *Kuramdan uygulamaya yerel yönetimler, ilkeler, yaklaşımlar ve mevzuat*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.
- Özen, Y. ve Gülaçtı, F. (2010). "Duyuşsal Alan Öğrenilerinden Sevgi ve Sevgi Kuramları (Sevgiye Dair Söylenceler)." *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 135-149.
- Özlem, D. (2016). *Kavramlar ve tarihleri*. İstanbul: Notos Kitap Yayınevi.
- Öztekin, A. (2002). "Katılımcı Kamu Yönetimi." *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (26): 129-143.

- Parlak, B. ve Doğan, K. C. (2016). *Kamu yönetimi*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Pazarlı, O. (1980). *İslam'da ahlak*. Ankara: Remzi Kitabevi.
- Platon. (2016). *Devlet*. Çev., Emre Alagöz, Ankara: Panama Yayınları.
- Platon. (2018), *Şölen-Dostluk*. Çev., Sabahattin Eyüboğlu ve Azra Erhat, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sunar, C. (1980). *İbn Miskeveyh ve Yunan'da ve İslam'da Ahlak Görüşleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Şulul, C. (2015). *İbn Rüşd'ün siyaset felsefesi*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Timuçin, A. (2010). *Ölesiye sevmek*. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Toksöz, H. (2016). *İslam düşüncesinde sevgi teorileri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Topçu, N. (2015). *Ahlak*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tortop, N. (1994). *Personel yönetimi*. Ankara: İlk-San Matbaası.
- Tunç, S. (2013). "Sosyal ve Ekonomik Adalet." *Siyaset Felsefesi II*, (Der.) Harun Tepe, Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2383. 28-47.
- Turan, E. (2016). *Kamu yönetimi-temel kavramlar*. Konya: Palet Yayınları.
- Tusi, N. (2016). *Ahlak-ı Nasiri*. Çev., Anar, Gafarov ve Zaur Şükürov, İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Uludağ, S. ve Kutluer, İ. (2005). "Muhabbet." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (30): 388-389.

Uyanık, M. (2008). "Adalet ve Eşitlik Sarmalı." *Söz ve Adalet Dergisi*, (1): 48-49.

Ülken, H. Z. (2017). *Aşk ahlakı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yaran, C. S. (2010a). "Modernitenin İnsan Sevgisine Etkileri." *Eskiyeşi Dergisi*, (17): 11-18.

Yaran, C. S. (2010b). "Çevre Ahlakı." İslam Ahlak Esasları, (Der.) Tahsin Görün, Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2072. 192-213.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a80d91d7a5538.73508389

https://ilkayozturk.files.wordpress.com/2012/01/ic59fte_sevgi.pdf

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Affection and justice are two concepts that have been examined by many thinkers from the early ages to our time. The importance of affection and justice further increased when people came together and socialized as they were unable to meet their needs alone because establishing order in social life depends on the presence of affection and justice.

Speaking about the concept of affection actually means speaking about the concept of being, because the abstract and concrete structures of being have been examined as a concept connected to affection from the early ages to the date. Love has been seen as the summit of superiority and sublimity for being the cause of being and the blessings associated with being. Used for explaining being, love has been examined separately due to its significance as a merit in

applied philosophy and has been accepted as a fundamental merit people should have especially in relation to administration.

As one of the concepts dealt with most in the history of philosophy, justice has been accepted as the central merit that encompasses all other merits. As a social merit, justice relates to the idea of an order and good relationships before anything else. Justice is a prerequisite for people living in a state to be able to establish good relationships and for securing order. Because the world prospers with justice and it is devastated with persecution.

Many thinkers of Islam have stated that affection comes before justice. That means that there is no need for justice in a place where there is affection. Because justice, in essence, is a claim for a right. In a society where affection predominates, a loving person gives his/her loved one what he/she deserves with pleasure and there will be no need for justice. In a place where affection is absent, on the other hand, justice must prevail to establish public order.

The concepts of affection and justice, which are effective in establishing order in social life, have also an important place in public administration. Since the early periods of history, people have established and operated various administrative systems. These administrative systems were social and political establishments founded by people to meet their common needs. Public administration, likewise, is one of the most important establishments of a state in meeting public needs in today's modern world.

As a mechanism of a state to provide services to citizens and to meet their needs, public administration has many positive duties such as education and healthcare and negative ones such as security and justice. Operating in a broad area, public administration should have many features to be able to have success in provision of services. Affection and justice are the leading ones of

these features. Because, the concepts of affection and justice are quite effective in establishing order and achieving a successful management in public life as in social life. Therefore, we will try to discuss the necessity and importance of affection and justice in this study.

Conclusion

The fact that humans are social beings and are obliged to live together brings about many responsibilities. The most important ones among these responsibilities are affection and justice. Fulfillment of these responsibilities in public administration by people who must live and work together is necessary for establishing public order before anything else.

Affection and justice are concepts that complement each other. While affection brings justice, justice enables affection to predominate in public administration. In a public administration where affection is absent, the only condition for establishing affection between administrators and employees is to secure justice.

Although affection is an innate feeling in human beings, it does not manifest at the same degree in every human. Therefore, this feeling is more in some people than in others. Actually, it is impossible for everybody to like each other in social life and this holds true also for public life. In a public administration where affection is absent, interpersonal relationships weaken, focusing on citizen demands becomes impossible and therefore the services provided to people render inefficient. To prevent such unfavorable situations, first, affection should be present, and in situations where it is absent, justice must predominate in public administration to eliminate the problems arising from the lack of affection.

The operations of public administration take place in line with the applicable legal regulations and laws. However, presence of legal regulations does not mean that public administration will operate in a faultless manner. In fact, it is not possible to implement all public operations in accordance with legal regulations. For this reason, there is the power of discretion in public administration. The power of discretion further increases the importance of affection and justice in public administration. This is because affection and justice help personal initiatives to be used in a sound manner and to establish trust between administration and citizens.

In a public administration where affection predominates, emotional relationships are established with citizens, transparent management policies are adopted, great importance is attached to education and personal development, facilities provided to employees are ample, employees are authorized towards citizen satisfaction and employees carry out their works with pleasure. In a public administration where these are secured, the quality of provided services increases and citizen complaints decrease.

It is not possible to exercise affection only through words. Affection should translate into behavior together with concepts such as respect, tolerance, devotion, and compassion. To make affection predominate in public administration, necessary merits should be present in interpersonal relationships.

Affection is certainly a burden, but it should be remembered that happiness cannot be attained without struggling. If such struggles will result in tranquility in the family, and peace and harmony in the society, they become more important. The burdens arising from affection and justice should be endured in order to establish unity and peace in public administration and hence a peaceful working environment and society.